

Таким чином, в рамках існуючих економічних транскордонних проектів, що реалізуються суб'єктами господарської діяльності України і Польщі, України і Румунії, України і Республіки Молдови, інших країн, передбачається спільна діяльність з дослідження ринків, виробництва і реалізації продукції, зокрема у країнах ЄС, що дозволяє збільшити обсяги, а за рахунок імпорту технологій, – ефективність виробництва та зовнішньоекономічної діяльності, також вагомим сегментом співробітництва є фінансування навчальних заходів щодо підвищення рівня кваліфікації з великою вірогідністю подальшого працевлаштування. Не менш важливим напрямком міжрегіонального співробітництва прикордонних регіонів є торгівля. Реалізація проектів транскордонного співробітництва, які фінансуються з фондів ЄС, передбачає надання значних обсягів фінансових ресурсів спрямованих на розвиток інфраструктури регіону, підвищення енергоефективності, соціальних та екологічних заходів.

Вивчення, європейського досвіду 80-90-х років свідчить, що тільки державна допомога зі створення правової бази механізму регіонального розвитку значно впливає на ефективність міжрегіональної та транскордонної співпраці з метою посилення конкурентоспроможності, і як результат – ліквідації відсталості цих територій. Розширення участі регіонів України в проектах міжрегіонального співробітництва дозволить в умовах диспропорцій регіонального розвитку об'єднувати соціально-економічний потенціал та конкурентні переваги прикордонного розташування окремих регіонів України для посилення їх міжнародної конкурентоспроможності, удосконалення структури експорту та імпорту, зниження зовнішньої технологічної залежності, підвищення наукоємності виробництва.

Література

1. Cross-Border Cooperation Programme «Poland - Belarus - Ukraine 2007-2013». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cpe.gov.pl/pliki/127-pl-by-ua-eng-5b1-5d.pdf>
2. Hungary-Slovakia-Romania-Ukraine. ENPI Cross-border Cooperation Programme 2007-2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.huskroua-cbc.net/ua>
3. Hungary-Slovakia-Romania-Ukraine. ENPI Cross-border Cooperation Programme 2007-2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.huskroua-cbc.net/ua>
4. The preliminary list of large scale projects has been approved. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ro-ua-md.net/index.php?option=com_content&view=article&id=416 %3Athe-preliminary-list-of-largescale-projects-has-been-approved-&catid=24 %3Anews&Itemid=104.

УДК 339.9 (4-6)(043)

Булатова О.В., доктор економічних наук, професор, перший проректор

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПОЛІТИКИ СУСІДСТВА

Зовнішній прояв інтеграційної складової стратегії розвитку ЕУ пов'язаний з поширенням інтеграційної взаємодії з країнами-сусідами об'єднання, в першу чергу через реалізацію європейської політики сусідства (European Neighbourhood Policy, ENP), а також з розвитком трансконтинентальної інтеграційної взаємодії за участю ЕУ для забезпечення високої міжнародної конкурентоспроможності об'єднання в світовій економіці. Політика сусідства реалізується за декількома векторами: Північний вимір (з 1999 року), Східне партнерство (з 2009 року), Євросередземноморське партнерство або Середземноморський союз (з 2008 року, до цього – Барселонський процес) та проект Чорноморської синергії (з 2008 року), і спрямована на впровадження привілейованих відносин між ЕУ та країнами-сусідами, заснованими на взаємній прихильності загальним цінностям.

Пріоритетними напрямками співробітництва в рамках проекту Північного виміру (Northern Dimension, ND), визначено розвиток інфраструктури (транспортної, комунікаційної, енергетичної), охорона навколишнього середовища, співпраця в сфері освіти та науки, розвиток торгівлі та інвестицій, спільна боротьба із злочинністю та співпраця задля безпеки. У рамках проекту реалізуються декілька ініціатив Екологічне партнерство Північного виміру, Партнерство в сфері охорони здоров'я та соціального захисту, Партнерство в сфері транспорту та логістики, Партнерство в сфері розвитку культури тощо.

Східне партнерство охоплює шість країн (Вірменія, Азербайджан, Білорусь, Грузія, Молдова та Україна) і має багатосторонній вимір, який охоплює шість важливіших сфер взаємодії ЕУ з країнами-партнерами, кожна з яких, в свою чергу передбачає конкретні напрями співпраці за визначеними напрямками: демократія, належне управління та стабільність; економічна інтеграція та зближення з політикою ЕУ; енергетична безпека; контакти між людьми; взаємодія з іншими зацікавленими сторонами та горизонтальне співробітництво. Політика та практична реалізація програм Східного партнерства створює умови для прискорення політичного об'єднання та поглиблення економічної інтеграції між ЕУ та країнами-партнерами Східної Європи, в тому числі за рахунок створення всеохоплюючої зони вільної торгівлі (Deep and Comprehensive Free Trade Areas, DCFTAs), формування якої сприятиме поглибленню лібералізації торгівлі та інвестицій, наближенню до стандартів ЕУ. Інтеграційна взаємодія країн-партнерів

EU в рамках Східного партнерств відрізняється і залежатиме від характеру розвитку переговорного процесу у відповідних сферах кожної країни.

Середземноморське партнерство (Euro-Mediterranean Partnership, EUROMED) охоплює шістнадцять країн Північної Африки та Близького Сходу, які розташовано на півдні EU. Розвиток інтеграційної взаємодії за цим вектором розвивається в рамках відповідних Євросередземноморських угод про асоціацію, які укладено між EU та країнами регіону, дія яких спрямована на спільну реалізацію регіональних та субрегіональних проєктів в сфері економіки, навколишнього середовища, енергетики, охорони здоров'я, міграції, культури і туризму тощо. Дорожньою картою розвитку Євросередземноморської торгівлі (2010р.) передбачено завершити укладання угод в регіоні (за типом Північ-Південь і Південь-Південь); реалізувати конкретні ініціативи з розвитку торговельного партнерства та бізнесу; забезпечити органічне включення регіональних угод типу Південь-Південь до Євросередземноморської зони вільної торгівлі, як важливого елементу для створення повноцінної зони вільної торгівлі регіоні.

Проєкт Чорноморської синергії (Black Sea Synergy), спрямований на поглиблення співпраці EU з країнами регіону, який охоплює різні групи: Греція, Румунія, Болгарія – країни члени EU, Туреччина – кандидат до приєднання EU, шість пострадянських країн – Вірменія, Азербайджан, Грузія, Молдова, Росія, Україна. Фактично, підхід EU складається з декількох напрямів: по-перше, EU стимулює регіональну економічну співпрацю та розвиток інтеграції шляхом демократичних реформ, зміцнення інституційного потенціалу, відновлення економіки і створення сильного громадянського суспільства; по-друге, розвиток взаємодії відбувається на двосторонній основі, що впливає на динаміку регіоналізму; й нарешті, EU реалізує диференційовану стратегію по відношенню до Росії, Туреччини та країн-партнерів в рамках Європейської політики сусідства, а звідси – різне відношення з боку останніх до європейських ініціатив. Регіон Чорного моря має особливе значення для розвитку EU. Розвиток Чорноморської зони економічного співробітництва (Black Sea Economic Cooperation, BSEC) покликаний забезпечити стабільний розвиток держав-учасниць, які тільки вступили в першу фазу розвитку регіональної співпраці.

Політика сусідства, яку реалізує EU, (особливо це стосується програм Східного партнерства, Чорноморської синергії, Євросередземноморського партнерства) фактично, дозволяє визначити відповідну «європеїзацію» країн регіону. Мова не йде про однозначне розширення інтеграційного об'єднання, однак через конкретні регіональні програми співробітництва EU сприяє проведенню реформ в країнах, модернізації економік, інституційному розвитку відповідно до європейських норм та принципів.

Глибока інтеграція в рамках EU стала важливою умовою розвитку міжнародної конкурентоспроможності європейських виробників на зовнішніх ринках. Ситуація на світових ринках вимагає адекватного реагування й прийняття відповідної стратегії інтеграційного розвитку з іншими країнами світу, без чого неможливо посилити позиції національних компаній на міжнародних ринках, підвищити їх конкурентоспроможність. Розмір ринку EU передбачає значний вплив на характер розвитку двосторонніх торговельних переговорів. EU є відкритою економікою з високоефективними ринковими механізмами, що має позитивний вплив на підвищення добробуту бізнесу і споживачів в країнах об'єднання. Все це є привабливим фактором для розвитку партнерських відносин з EU.

УДК 338.47.(4-6)(043)

Захарова О.В., кандидат економічних наук, доцент

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ СТІЙКИХ ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ

З швидким розвитком сучасних міст зростає потреба в стійких транспортних системах, що спроможності повністю задовольняти потреби у перевезеннях всіх категорій пасажирів та надавати якісні транспортні послуги.

Однією з основних світових тенденцій є прискорене зростання рівня автомобілізації (у середньому у світі 4-5% на рік). Так, загальна кількість машин у світі становить близько 750 млн., з яких третина припадає на країни ЄС, і ця кількість може потроїтися до 2,2 млрд. од. до 2050 р. переважно за рахунок Китаю, Індії, Бразилії та інших швидко зростаючих економік. Україна за рівнем автомобілізації (число автомобілів на 1000 осіб) займає 82 місце в світі (158), при цьому цей показник у США становить 802, Італії 690, Франції 598, Німеччини 564. В наслідок цих процесів збільшується ступінь негативного впливу транспорту на навколишнє природне середовище (за різними оцінками від 20% до 60% викидів CO₂ припадає саме на автомобільний транспорт) і здоров'я людей, утворюються затори на дорогах. Так, втрати від пробок в країнах ЄС оцінюються в 2% від ВВП на рік, у США міські пробки приносять збитки національній економіці в розмірі 100 млрд. дол. на рік.

За даними Європейського агентства з питань охорони навколишнього середовища 96% енергоспоживання транспортом приходиться на пальне, при цьому 84% сирої нафти імпортується, на що витрачається 210 млрд. євро; на автомобілі припадає 72% пас-км, однак 60-85% автотранспортних засобів користується одна людина, 50% автопоїздок здійснюються на відстань менше 5 км; висока економічна